

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף ה

מנין שנשבעים לקיים את המצוה: הגמרא מבינה שאדם שנשבע לקיים איזו מצוה, השבועה חלה עליו ואם עבר עליה חייב קרבן. הגמרא מקשה על כך הרי הוא כבר מושבע ועומד מהר סיני לקיים את כל המצוות (בהר סיני נכרתה ברית של שבועה בין הקב"ה לעם ישראל על קיום כל התורה), ואין שבועה יכולה לחול על שבועה?

דשרי ליה לאיניש לזרז נפשיה: באמת השבועה לא חלה כלל, אך מותר לאדם להישבע לקיים את המצוה ואין זו שבועת שוא והזכרת שם שמים לבטלה - מכיון שהדבר גורם לו לזרז עת עצמו לקיים את המצוה (-רמב"ן). ואף שהשבועה לא חלה - עצם הזכרת שם שמים מזרזת אותו לקיים את המצוה -קהילות יעקב).

אשכים ואשנה וכו' נדר גדול נדר: לשון 'נדר' לאו דוקא שהרי הוא **נשבע** ולא נדר ('שבועה' היא שאדם מקבל על עצמו דבר מה, ואילו 'נדר' הוא שאדם אוסר את הדבר עליו. וכאן הוא קיבל על עצמו ללמוד וזו 'שבועה' ולא 'נדר'), אלא כוונת הגמרא 'שבועה גדולה הוא נשבע לאלוקי ישראל' (-ר"ן).

והרי מושבע ועומד מהר סיני: דכתיב "והגית בו יומם ולילה"?

הגמרא מתרצת שפסוק זה מדבר על האפשרות לקיים את מצות לימוד תורה שהיא נוהגת ביום ובלילה, כלומר שבכל עת שאדם לומד הוא מקיים מצות תלמוד תורה, אבל החיוב המינימאלי של תלמוד תורה הוא קריאת שמע בוקר וערב, ולכן הנשבע ללמוד יותר מכך אין זה שבועה לקיים את המצוה והשבועה חלה (-רא"ש). ויש מפרשים שבאמת יש חיוב ללמוד בכל עת, אבל אין חיוב **מה** ללמוד, והנשבע ללמוד פרק מסויים אין זה נשבע לקיים את המצוה ולכן שבועתו חלה (-ריטב"א).

האומר לחבירו נשכים ונשנה פרק זה: מלבד העובדה שדברים אלו הם שבועה ועליו לקיימם ולקום מוקדם וללמוד את הפרק (כנ"ל), יש כאן חידוש נוסף: שעליו גם להשכים קודם לחבירו ולהמתין לו בכדי ללמוד איתו. דבר זה נלמד מהקב"ה שנהג כן עם יחזקאל הנביא.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

*

נידוהו בחלום: החולם ורואה בחלמו שמנדים אותו, יש לו לחשוש שמא מהשמים נידו אותו. ולכן הוא צריך עשרה בני אדם תלמידי חכמים שיתירו לו את הנידוי, כי במנין של עשרה השכינה שרויה ואז נחשב הדבר שמהשמים מתירים לו את הנידוי.

והוא דתנו הלכתא: ובתנאי שהעשרה לומדים גמרא, אבל אם הם לומדים רק משנה אינם יכולים להתיר לו את הנידוי. ואם אין לו עשרה שלומדים גמרא - יכול להתיר אפילו עם עשרה שלומדים משנה. ואם גם זה אין לו - ילך לפרשת דרכים ויתן 'שלום' לעשרה בני אדם והם יחזירו לו 'שלום' ובכך הם יגינו עליו מהיסורים עד שהוא ימצא עשרה בני אדם שלומדים גמרא שיתירו לו את הנידוי.

ידע מאן שמתיה: מי שראה בחלום שנידו אותו והוא ראה גם מיהו זה שנידה אותו, האם הוא יכול ללכת אליו בכדי שיתיר לו את הנידוי או לא?

לשמטתיה שויה שליח: רק לנדוהו עשו את האיש ההוא שליח מהשמים, אבל לא עשו אותו שליח להתיר את הנידוי, ולכן הוא לא יכול להתיר לו.

שמתיה ושרו ליה בחלמיה: הוא ראה בחולמו שמנדים אותו ושמתירים לו את הנדר, האם הוא צריך התרה לנידויו?

אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים: ויש לחשוש שמא ה'התרה' היא הדברים הבטלים וממילא הנידוי נשאר קיים.

רבינא הוה ליה נדרא לדביתהו: אשתו של רבינא נדרה נדר שרבינא לא יכל להפר לה (= בעל יכול להפר את נדרי אשתו, חוץ מנדרים שאין בהם עינוי נפש שאינו יכול להפר לה). בא רבינא לפני רב אשי ושאל אותו - האם בעל יכול לבוא אל החכם (או לשלשה אנשים, שאף הם יכולים להתיר לה) במקום אשתו ולהביא לפניו את החרטה שלה כדי שיתיר לה את הנדר? ענה לו רב אשי - אם הבעל מצא שלשה אנשים מכונסים יחד הרי שהוא יכול להביא לפניהם את חרטת אשתו, אבל אם לא מצא שלשה מכונסים יחד אינו יכול לכנסם יחד לצורך זה (= שמא מתוך שהוא טרוד לחזר אחריהם לאוספם יחד הוא ישכח מדברי החרטה שאמרה לו אשתו, וישנה ויוסיף ממה שאמרה לו. - תוס').

ש"מ תלת: למדנו מכך שלשה הלכות: 1. בעל יכול להיעשות שליח לחרטת אשתו ולהביא את חרטתה בפני המתירים. 2. אסור לאדם להתיר נדר במקום שרבו נמצא ללא רשותו, שהרי רבינא לא התיר לה ללא רשותו של רב אשי. 3. רק אם מצא שלשה אנשים מכונסים יחד יכול להיעשות שליח להביא בפניהם את חרטת אשתו, אבל אינו יכול לכנסם יחד לצורך זה.

ושמתא: ונידוי יכול להתיר אפילו במקום רבו, לפי שיש לחשוש שמא הרב לא יהיה פנוי להתיר את הנידוי ואין לדחות את היתר השמתא, לעומת זאת בנדר אין כ"כ חשש אם הנדר יהיה עליו עד שהרב יהיה פנוי להתיר.

ויחיד מומחה שרי שמתא: יחיד מומחה יכול להתיר נידוי ואינו צריך עשרה בני אדם.

*

מאי דכתיב "וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאֵי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ": פסוק זה נאמר על בני אדם שהם מפחדים להוציא שם שמים לבטלה, ושכרם יהיה שאור השמש יהיה להם צדקה ומרפא.

אמר אביי: מכך אנו לומדים שהאבק הנראה בקרני השמש כשהם נכנסים בחלון מרפא את מי שמסתכל בו, או שמרפא את החולים.

ופליגא דר"ש בן לקיש: רבי יהודה בר אילעאי שביאר את הפסוק הנ"ל על הנזהרים בהוצאת שם שמים לבטלה שמקבלים רפואה בעולם הזה, חולק על ביאורו של ר"ש בן לקיש שביאר את הפסוק על הצדיקים שמקבלים רפואה לעולם הבא.